

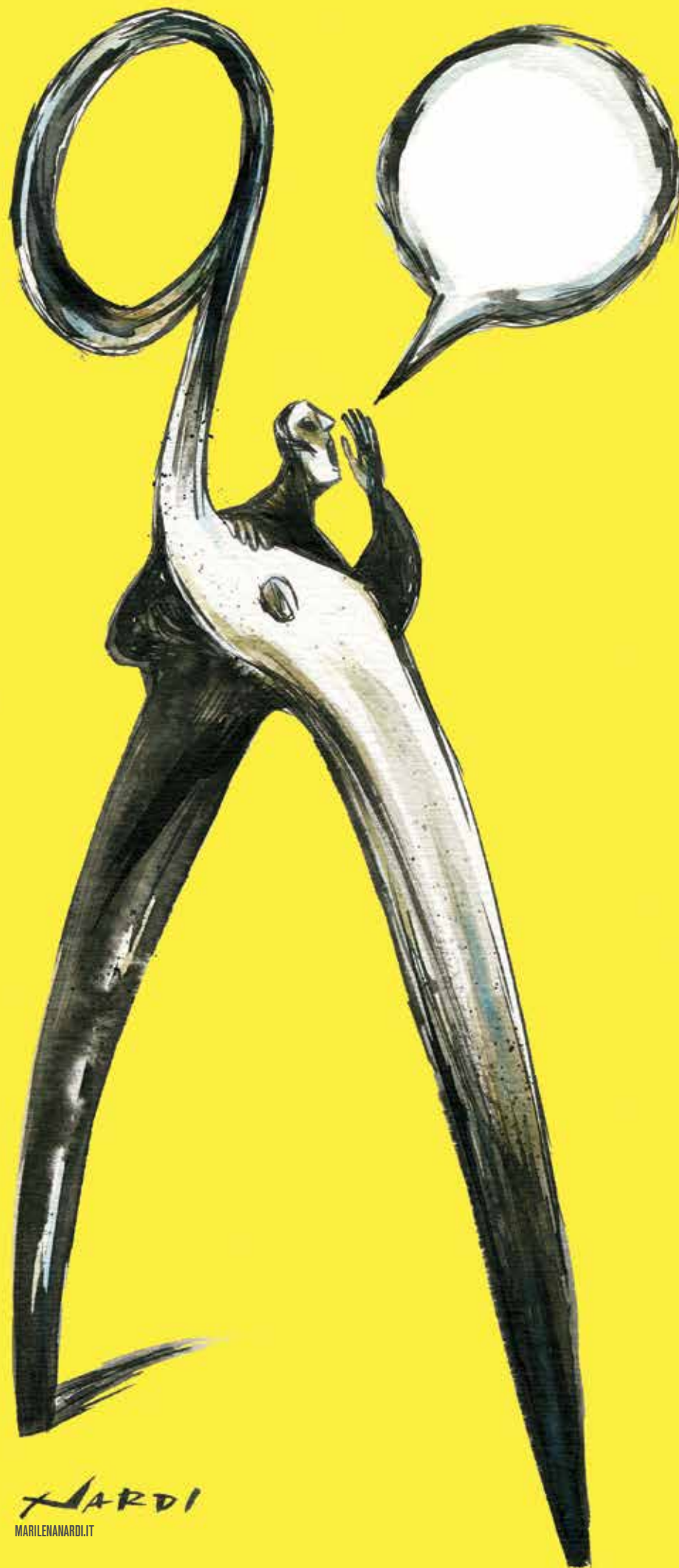
ILLEGAL TIMES

GRATUÏT

WWW.ILLEGALTIMES.ORG

PREMSA GROGA

TERRY ANDERSON
ANT
CARME ARENAS
AZAGRA
BADO
CÉCILE BERTRAND
PEPE BEÚNZA
JORDI BORRÀS
JAUME CABRÉ
COCO
JÚLIA COT
RAMÓN COTARELO
MANUEL DELGADO
LIZA DONNELLY
ENEKO
ERMENGOL
NATZA FARRÉ
FER
DAVID FERNÀNDEZ
FERRERES
MANEL FONTDEVILA
JONE GOIRIZELAIA
KHALID GUEDDAR
KAP
SIMONA LEVI
SERGI LÓPEZ
FERRAN MARTIN
MARILENA NARDI
PEPA PLANA
SR. PLÁSTIKO
RAQUEL GU
MARTA ROJALS
COL·LECTIU RONDA
MARTIN ROWSON
TJEERD ROYAARDS
MOHAMMED SABAANEH
CRISTINA SAMPAIO
ARCADI OLIVERES
TRES
TÀNIA VERGE
WILLEM
HAMZA YALÇIN

NO HI HA DRETS!

1 OCTUBRE
52
CARREGUES
POLICIALES

1066
FERITS

ATENCIÓ:
ANY
2017

4
MILIONS
DE
SOBRES
REQUISATS

16 OCTUBRE

2
EMPRESONATS
PER
SEDICIO

2.500.000
PAPERETES
REQUISADES

712
BATLLES
ENCAUSATS

20 DE SETEMBRE
13
ALTS
CÀRREGS
DE LA
GENERALITAT
DETINGUTS

MÉS DE
140
WEBS
TANCADES

8 MESTRES
INVESTIGATS
PER HAVER DEBATUT
Sobre l'1-0
A CLASSE

6
DETINGUTS
VAN PASSAR
2 NITS
EN DEPENDÈNCIES
POLICIALES

L'ACTOR
TONI
ALBA
CITAT A DECLARAR PER
INJÚRIES

Vicepresident i
8 CONSELLERS
A LA
PRESO

EL DIRECTOR I SUBDIRECTOR DE
el Jueves
IMPUTATS
PER INJÚRIES

2.500.000
EUROS DE
FIANÇA
A LA PRESIDENTA
del parlament
i ELS
MEMBRES DE LA MESA

L'HUMORISTA
EDUARD BOSCÀ
EN CAUSAT
PER UN
GAG
RADIOFÒNIC

ILLEGAL TIMES

Pilotes de goma, cops de porra i destrosses. La brutalitat policial es va desfermar el passat 1 d'octubre a Catalunya per impedir que la ciutadania pogués votar en el referèndum d'autodeterminació. Un dret, el d'autodeterminació, reconegut internacionalment i que tots els estats de les Nacions Unides estan obligats a adoptar. Per sort, no van poder impedir-ho del tot. La ferma voluntat de resistir de milers i milers de gent anònima va permetre que 2.286.217 persones, el 43,03% de l'electorat sobre un cens de 5,3 milions acabessin votant, això sense comptar els vots de les urnes que es van acabar emportant tant la policia nacional com els mossos d'esquadra.

Les imatges d'aquella violència ferotge –que va deixar més de mil ferits, un dels quals va perdre la visió d'un ull–, de la policia entrant als col·legis electorals i agafant les urnes, van recórrer mig món i van mostrar la naturalesa autoritària d'un Estat espanyol que continua vulnerant drets humans bàsics com el de la llibertat d'expressió.

Però igual que la vulneració dels drets democràtics per part de l'estat no començava l'1 d'octubre, tampoc no va acabar aquell dia. Després vingueren la dissolució del Parlament de Catalunya i del govern de la Generalitat elegits democràticament pels catalans i catalanes el 27 de setembre de 2015, la intervenció política de l'autonomia (la intervenció econòmica ja s'havia consumat feia uns mesos), l'encausament judicial i la presó preventiva per a dos activistes civils no-violents i de deu membres del govern, així com l'exili de la resta, i la censura, un altre cop la censura, tancant un centenar de webs, assetjant mitjans de comunicació, investigant i encausant tuitaires, mestres, dibuixants i actors.

Aquesta publicació que teniu a les mans vol ser un crit plural i valent per denunciar els atacs contra els drets col·lectius i individuals, i entre aquests la llibertat d'expressió. I ho fem utilitzant com a tota arma la ploma, en forma de vinyetes i de reflexions: les vinyetes que aporten una vintena llarga de dibuixants satírics d'arreu del món, molts dels quals col·laboren amb diaris de prestigi internacional, i les reflexions escrites per una quinzena d'activistes socials i culturals.

Juntes alcem la veu per cridar prou repressió.
Ni a Catalunya ni enlloc.

La publicació ha estat possible gràcies al Grup Ecos; el Col·lectiu Ronda; la Fundació Roca i Galès; Arç cooperativa; Jamgo, SCCL; Olistis, SCCL; Bruna, SCCL; Andreu Comas; Núria Vila; Patricia Rodríguez, i en especial a la Bel Zaballa.

També volem agrair l'esforç de totes les persones que han distribuït els 10.000 exemplars de la publicació i, sobretot, de totes les qui han aportat la seva mirada amb dibuixos i reflexions.

Idea original: Jaume Capdevila (KAP) i l'Apòstrof, SCCL.

Coordina, edita i dissenya: l'Apòstrof, SCCL.

Imprimeix: Rotimpres.

Dipòsit il·legal: B 30.079-2017.

#illegaltimes

Segrestadors de persones, d'idees, d'institucions

Raquel GU (Raquel García Ulldemolins),

dibuixant, il·lustradora, escriptora i traductora santboienca. Una de les veus femenines més potents de l'actual humor gràfic. Ha publicat a *Jot Down* o *Time Out*.

Temps enrere, els independentistes nascuts en democràcia —ehem— ens demanàvem com devia ser llevar-se al matí i pertànyer a un estat que no et fes nosa: tenir documents d'identitat que fossin de la teua identitat, per exemple, o fer tràmits amb el teu estat en el teu idioma, o simplement gaudir d'una oferta d'oci, d'un cafè amb llet o d'un judici com cal amb la llengua pròpia del teu país. Coses que un ciutadà d'un país normal no s'ha de demanar mai, i que és possible que el sorprenguin: si mai no t'has sentit discriminat, com pots saber quin gust té la discriminació?

Al segle vint-i-u, els catalans nascuts en democràcia només ens podíem imaginar conquerint més drets; perquè, com a ciutadans de la UE, se suposava que només podies anar endavant, que eren les normes. Doncs ha. Avui, a més a més de demanar-nos per les mateixes sensacions del paràgraf anterior, ens demanem què deu ser llevar-se al matí i no haver de patir pels ostatges polítics i institucionals que t'ha segrestat un estat en plena involució neofranquista; o simplement què deu ser

poder expressar la dissidència amb aquests segrestadors —de persones, d'idees, d'institucions— en una protesta al carrer, amb un acudit, amb un rap, amb un article, sense témer que puguis acabar denunciat, investigat, empresonat per un règim on la separació de poders s'ajunta especialment per a escarmentar els dissidents com tu. Com deu ser que tons pares i avis no t'hagin de dir: vigila, perquè això amb Franco ja passava. Avis i pares com els meus, esporuguits per vida pels pares i avis dels segrestadors d'avui, que quan saben que escric articles com aquest pateixen per si algun dia em deixen de llegir i no és perquè ho hagi decidit jo. Com són les coses: un dia et lleves demanant-te com seria veure una pel·lícula d'estrena subtitulada en la llengua pròpia del teu país, i l'endemà et trobes demanant-te com deu ser tenir els drets fonamentals garantits.

Marta Rojals,

escriptora. Reconeguda per les novel·les *Primavera*, *estiu*, etcètera i *L'altra* (la Magrana) i pels articles d'opinió en què retrata l'actualitat política i social.

Khalid Gueddar, dibuixant marroquí. Condemnat a tres anys de presó per haver dibuixat la família reial del Marroc a la revista *Backchich*. Dirigeix la publicació satírica *Baboubi*.

Ferreres (Miquel Ferreres),

dibuixant català, fa la vinyeta diària a *El Periódico*. Abans havia col·laborat en molts altres mitjans, de *La Vanguardia* a *El País*, passant per *El Paps* i *El Jueves*.

Manual d'instruccions per a un humorista

Júlia Cot,

guionista de programes d'humor. Va començar la seva trajectòria a la productora El Terrat, i actualment treballa al programa *Polònia* de TV3.

En una època no tan llunyana en què em preparava per ser guionista d'humor, solia assistir a xerrades i cursos on algun professional del sector explicava la seva experiència. Sempre que parlaven del seu mètode de treball descrivien processos creatius sense complexos, on partien de la primera bestiesa que els passava pel cap. Després reflexionaven, polien i, finalment, escrivien lliurement. I, quan aquell acudit veia la llum, el públic reia o no reia. I això era l'única cosa que importava.

L'humor és una eina per interpretar la realitat. L'humor és pensament i el pensament no ha de tenir límits, deien. Tot s'ha de poder plantejar a l'espectador, fins i tot plantejar-li des del mal

gust, ja que la forma no és el missatge ni l'acudit en si: és només la manera de cridar l'atenció per posar una idea sobre la taula.

Això és el que explicaven, però avui el panorama ha canviat i aquell mètode de treball sembla reservat als més valents. Qualsevol acudit, si es regira amb prou entusiasme el codi penal, pot ser considerat delictiu.

Però vostè, estimat lector/a, no s'ha de desanimar. Si vostè és un aspirant a guionista d'humor i fantasieja a fer comèdia sobre l'actualitat política, només s'ha d'adaptar a la nova realitat censora i seguir aquests senzills passos a l'hora d'escriure un acudit. Si ho fa així, tot sortirà bé.

1. Pensi què vol dir.
2. Un cop ha pensat què vol dir, pensi-ho de nou.
3. Posi's al cap d'un polític retrògrad mitjà.
4. Pregunti's si el seu acudit podria ofendre aquest polític o podria treure'n rèdit dient que l'ha ofès.
5. Faci una llista de tots els delictes que en nom de l'ordre li podrien imputar per això que vol escriure.
6. Li ha sortit delictiu d'odi? Enhorabona.
7. Angoixi's.
8. Imagini's havent de defensar el seu acudit davant un jutge.
9. Angoixi's.
10. Imagini's havent de pagar una multa.
11. Angoixi's.
12. Imagini's a la presó.
13. Angoixi's.
14. Procedeixi a colpejar repetidament el seu cap contra el teclat de l'ordinador.
15. Lliuri un full en blanc.

Soroll

Vet aquí que no deixo d'admirar-me de la capacitat d'engrescament de la gent. A cada iniciativa repressiva, hi ha una resposta pacífica i inequívoca. Ja no estem per històries. Sabem que no estem sols: sempre tens gent al voltant.

Fa uns anys ens envoltava la prudència. Podíem ser independentistes, sí, però s'havia de portar una mica d'amagat. La manera de ser nostra era la que es podria definir amb una de les expressions més tristes que he sentit mai: «el nostre mal no vol soroll», que era una manera de reconèixer que la nostra planeta, com a catalans, havia de consistir a empassar-nos gripaus, un rere l'altre sense fer gaires ganyotes de fàstic.

Em fa l'efecte que les coses, de manera col·lectiva, es van trencar el 2010 quan, a la manifestació de l'Onze de Setembre, la reivindicació que es va imposar no era justícia, llibertat, més autonomia o coses semblants, sinó que ja assenyalava el pinyol de la qüestió: el que volem és independència. Després d'anys i anys de manifestacions per la Diada, per primera vegada ens despentinàvem. Se'ns havia acabat la paciència. I els que cridaven era gent que, fins llavors, considerava impensable que un dia s'arremangaria i aniria a una mani i es despentinaria i acabaria afònica cridant una cosa que fins llavors era tabú. I li vam trobar el gust. Havíem acabat la paciència: n'estàvem tips. I des d'aquells dies i d'una manera cada dia més sòlida, avis, tietes, executius, adolescents, àvies, tiets, s'incorporaven al carrer amb una estelada que deixava de ser cosa d'uns quants joves eixelebrats.

I es feien fotografies. I alliberaven els dimonis. I s'abraçaven amb la veïna que era murciana i que també era a la mani. I la gent gran començava a dir «mani». Però a còpia d'anys, va arribar la fatiga: «Va, que sigui l'última mani, tu». Però si calia, s'hi anava: a primera fila i amb un somriure.

Cal recordar especialment l'enteresa de la gent de totes les edats que, el dia 1 d'octubre, va ser capaç de fer front a policies armats amb la pitjor de les armes: la del menyspreu i l'odi cap a les seves víctimes pacífiques. I si eren dones, encara amb més menyspreu: els escopien frases del tipus «Què hi fas tu aquí, (insult), si hauries d'estar fregant plats, eh, (insult)?» I els estiraven els cabells perquè recordessin qui mana aquí. Però aquesta gent vilipendiada no va abandonar el lloc. No puc posar-hi remei: estic orgullós de la gent coratjosa que ens envolta, gent sacrificada que no es posa medalles, que ha fet hores de plantades sense perdre el coratge, sense abandonar el toc d'humor... Gent a qui no els dona la gana de rendir-se. I se'n van a Brussel·les en un viatge interminable però amb la mateixa alegria i energia que si estiguessin anant a veure la gran final del seu equip de futbol. Amb aquesta gent, ho tenim guanyat: trigarem més o menys, però el futur és nostre. És que hem après que el nostre mal sí que vol soroll; vol altaveus i informació veraç. I ja no és mal: és esperança.

El nostre mal sí que vol soroll; vol altaveus i informació veraç

Jaume Cabré,

escriptor. Traduït a una vintena de llengües. És autor d'obres reconegudes internacionalment, com *Les veus del Pamano* i *Jo confesso*, i ha estat distingit amb els principals premis literaris.

@ferranmartin

Ferran 2017-

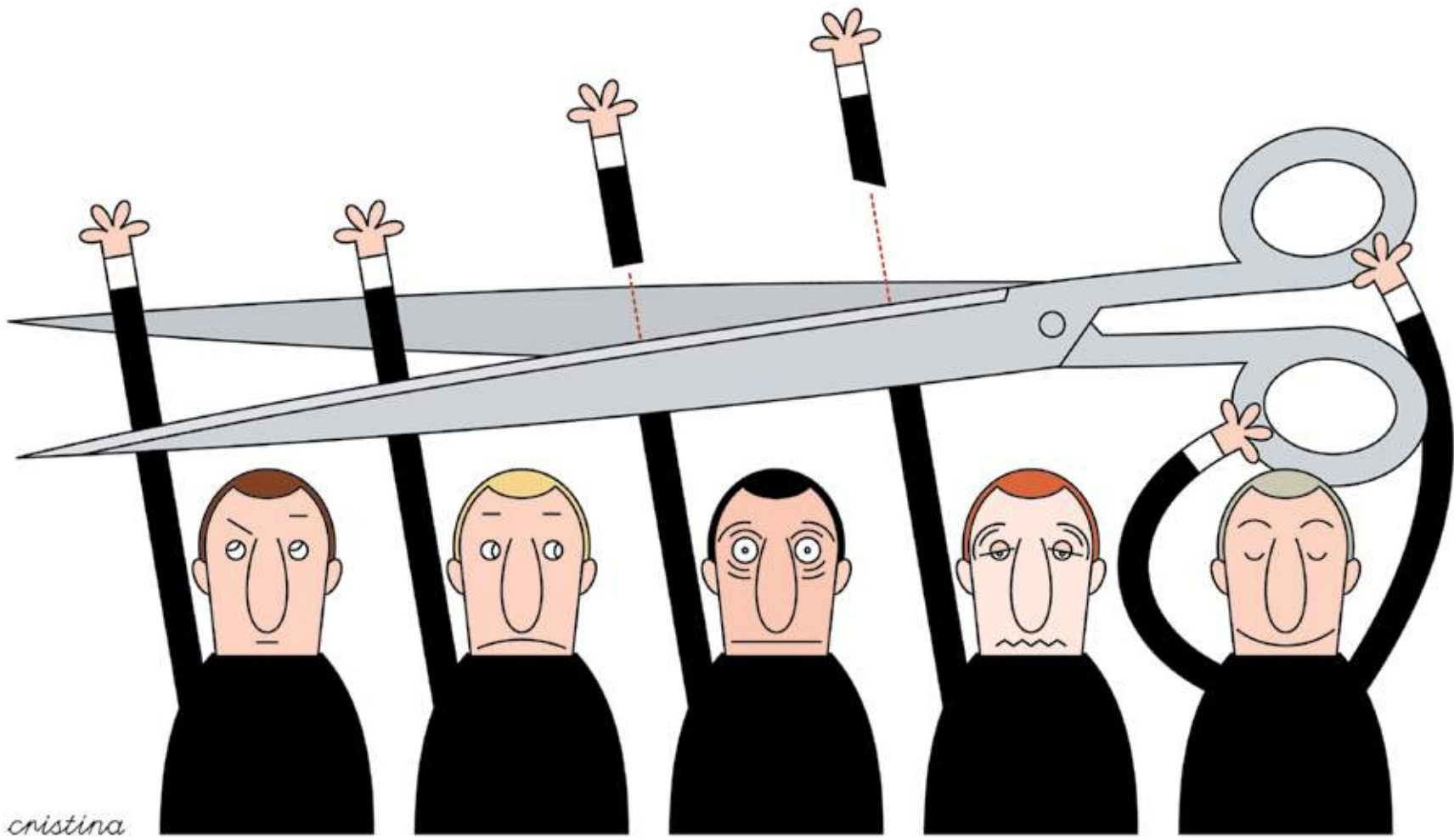
Ferran Martin,

dibuixant, dissenyador i animador català. Ha publicat en diversos mitjans, des d'*El Jueves* fins a *El Viejo Topo*. Ha estat acomiadat del mitjà República.com per discrepàncies amb la línia editorial.

Coco (Corinne Rey),

dibuixant francesa, és un dels pilars de l'actual redacció de *Charlie Hebdo*, de la qual forma part des de l'any 2009.

cristina

Cristina Sampaio,
és la dibuixant amb més projecció de Portugal. Ha publicat a Expresso, Kleine Zeitung, Courrier International, Wall Street Journal i The New York Times.

En solidaritat amb el poble de Catalunya

Hamza Yalçın,

escriptor i periodista suec d'origen turc. Va ser detingut i empresonat a Barcelona aquest estiu per una ordre de detenció internacional per haver criticat les polítiques repressives del president de Turquia.

Escric en total solidaritat internacional amb el poble de Catalunya. Hem vist amb gran pena els atacs produïts contra la gent de Catalunya el dia del referèndum i posteriorment. És fonamental que la brutalitat policial es prengui en consideració i que les forces policials responsables siguin sancionades. Tota unitat lliure s'hauria de basar en el respecte mutu al dret a separar-se. La unitat forçada és exclusiva dels règims dictato-

rials. El dret del poble de Catalunya a determinar el seu futur ha de ser respectat. Així mateix, és una violació dels drets humans tancar els líders catalans a la presó. El món sencer sap que són presos polítics que el govern espanyol reté com a hostatges polítics. L'absència d'estatus de pres polític a Espanya és una qüestió de gran importància. Els líders catalans que han defensat la seva causa de manera pacífica han de ser alliberats immediatament.

Tjeerd Royaards,

dibuixant holandès, director de Cartoon Movement, plataforma de dibuixants d'arreu del món.

Violència patriota

Ermengol (Francesc Tolsà),

dibuixant lleidatà, nascut a l'Argentina de pares catalans. És la figura més rellevant de l'humor gràfic de les terres de Ponent.

L'escenari polític obert amb el procés independentista ha esdevingut la millor manera de visibilitzar les mancances d'un Estat en fallida democràtica. La il·lusòria etapa de la Transició, que alguns creien que era el millor cauteritzant d'una ferida que encara brolla a doll, ha quedat al descobert en el precís moment en què es materialitzava la voluntat del poble català d'autodeterminar-se amb el referèndum de l'u d'octubre. Unes mancances democràtiques que han dut més de 800 imputats, 24 detinguts, deu empresonats —dels quals quatre encara resten entre reixes— i una violència sense precedents: 1.066 ferits en un sol dia que van cometre la imprudència de voler votar en referèndum.

No obstant això, aquesta fallida democràtica també ha donat lloc a un altre fenomen: la violència del nacionalisme espanyol. És a dir, això que es tendeix a definir de manera erròniament genèrica com a «violència feixista». Parlem de més de 125 casos constitutius de delictes que jo mateix he pogut documen-

tar i acreditar durant el període setembre-novembre d'enguany. Amenaces, coaccions i una multitud d'agressions de tota mena que han tingut un denominador comú: l'ultranacionalisme espanyol més intolerant. És per això que és un error parlar d'atacs de l'extrema dreta, perquè molts d'aquests atacs no només han estat perpetrats per activistes ultradretans, sinó que en molts casos, de fet, ha estat impossible acreditar la ideologia de l'atacant del qual només se'n coneixia una motivació: la motivació nacional o identitària.

En aquest aspecte també és un error —greu i pervers— assenyalar l'independentisme com a responsable del «despertar del feixisme». No ho dic només jo, ho acreditava fa poc en una entrevista una eminència en aquest camp com el professor Xavier Casals i que explicava de manera planera que l'inde-

pendentisme ha produït una agitació ultrapatriòtica del nacionalisme espanyol que en cap cas és nova. És senzillament una constant històrica des que els militars retornaren derrotats de la Guerra de Cuba el 1898 i assenyalaren el catalanisme com l'enemic a abatir per evitar el desmembrament d'Espanya. És per això que aquest ultranacionalisme es vertebrava a

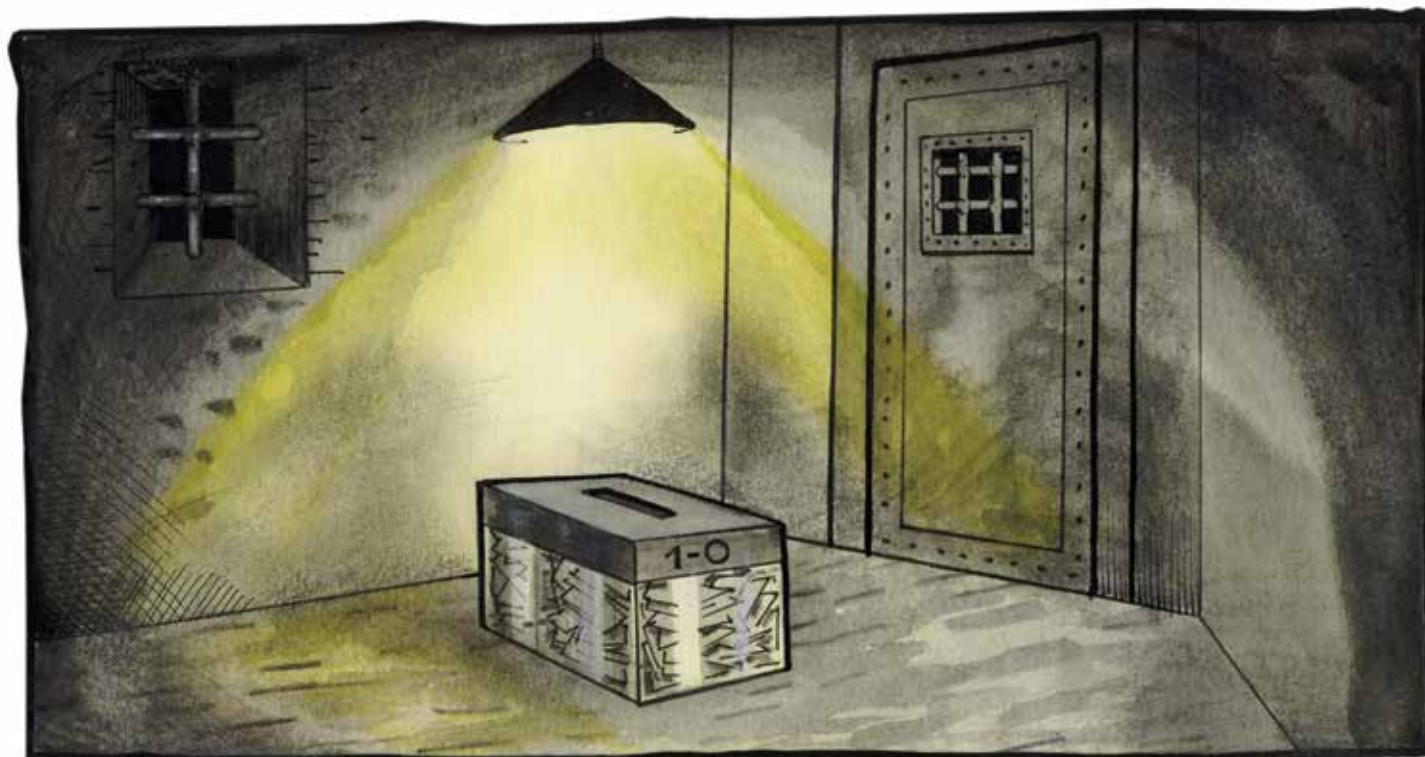
principi del segle xx a Barcelona i no pas a Madrid. És per aquest motiu que, des de llavors, cada cop que la pàtria s'ha sentit amenaçada, ha tret les urpes sense mira-

ments, també de manera violenta. Una violència invisible, silenciada pels grans mitjans, que han ocultat deliberadament les desenes de ferits —alguns d'ells molt greus— fruit del nacionalisme espanyol i també de l'extrema dreta que han tingut lloc durant aquesta convulsa tardor a Catalunya.

125 casos constitutius de delictes amb un denominador comú: l'ultranacionalisme espanyol més intolerant

Jordi Borràs,

fotoperiodista. S'ha especialitzat a documentar l'extrema dreta a Catalunya. La seva tasca li ha merescut el premi Dignitat 2016, entre altres guardons.

Ferreres.

Votar en dijous

Elchicotriste (Miguel Villalba).

Dibuixant tarragoní, ha publicat en mitjans diversos, de *Le Monde* a *L'Espresso*. Actualment dibuixa a *Tot Tarragona*.

Hem perdut els bons costums. Amb la quantitat de coses que s'han de fer els dijous, a part de menjar paella groga. Però no hi ha opció. Això també és innegociable. Si ho permet la llei, es vota en dijous. I la llei permet el que permeten els governants. Els implacables en el restabliment de l'ordre canvien l'ordre. De diumenge passa a dijous, que rima molt millor. Però és que dijous els catalans sortim una mica. Extraordinàriament més que els dilluns o els dimarts. Els dimecres tampoc és exagerat. Dijous és l'inici dels excessos. Va, encara funciona el metro però agafem un taxi. Groc. I negre. Dijous hi haurà candidats a milers de quilòmetres, entre l'exili i la presó. Estarem enganxats a les paraules prohibides. Tampoc no cridarem quan sortim dels col·legis. La fractura fa campanya tot l'any, però es nota més si mastegues torró d'Alacant. Sort que no són unes postres habituals. Ens hi deixariem les dents. Dijous ens conviden a votar encara que no tinguem dents. La festa de la democràcia entre setmana promet. Llàstima que les garanties no s'hi puguin apuntar. I llàstima de paella. Algú sap si és legal menjar-ne els dilluns?

Natza Farré,

periodista i articulista. Treballa al programa d'humor *La competència* de RAC1 i és autora del llibre *Feminisme per a microones* (Ara llibres).

Sr. Plástiko (Ricardo Hermida),

nascut a Cadis, és un dels dibuixants més compromesos i constants dels moviments contraculturals, contestataris i alternatius.

Hem conspirat per una rebel·lió?

Tants cops ens ho han dit i repetit, que actuen «en nom de la llei» i en nom de la Constitució... Però les conclusions de les institucions judicials de l'Estat espanyol sobre el referèndum català s'han construït sobre fets i delictes als quals els falten elements fonamentals: una sedició sense alçament tumultuós, una malversació de cabals públics sense esmentar cap import, una rebel·lió sense violència i, més inadvertit però potser més greu encara, la inclusió de la «conspiració» al voltant de la preparació del «procés». Som davant l'aplicació de la llei en un estat de dret o davant d'un despropòsit jurídic?

És probable que molta gent ni s'hagi adonat que la interlocutòria per la qual el Tribunal Suprem (TS) afirma la seva competència per a la instrucció dels fets que formen el «procés» fa referència no només als ja coneguts delictes de rebel·lió, sedició i malversació de cabals públics, sinó que inclou també el delictes de «conspiració per a la rebel·lió».

Som davant l'aplicació de la llei en un estat de dret o d'un despropòsit jurídic?

Aquest delictes es troba regulat a l'article 477 del codi penal, que es mostra lacònic a l'hora de descriure'l, ja que només esmenta les accions de «provocació, conspiració i proposició per cometre rebel·lió». És el TS que, a l'esmentada resolució, el dota de contingut afirmant que es tracta d'un delictes en què «per definició, els elements del tipus projectat no arriben a tenir realitat, perquè no superen els conspiradors la fase pròpiament preparatòria».

Tot i que per mitjà de la premsa s'ha presentat aquesta imputació com una «rebaixa de la gravetat» de l'acusació, el cert és que, si ens aturem un moment a pensar «el què i el qui» d'aquesta eventual «fase preparatòria» del procés, el ventall de fets i de persones que podrien esdevenir susceptibles d'haver realitzat aquesta «preparació» per cometre rebel·lió resulta inquietantment ampli. Especialment si atenem als fets concrets –manifestacions pacífiques, declaracions, concentracions– que integren aquesta pretesa «rebel·lió». Han conspirat els diputats i diputades? Els integrants de l'ANC i Òmnium? Ho han fet les

organitzacions sindicals i les assemblees de barri? Les associacions de pares i mares que van mantenir les escoles obertes la jornada electoral de l'1-O? Les persones que han contribuït a eixamplar l'abast popular del «procés» podrien ser investigades per haver conspirat per la rebel·lió? La resposta és, com a mínim, preocupant...

Quan la causa va passar de l'Audiència Nacional al TS va haver-hi veus que hi van posar esperança. Però oblidaven que el TS és un òrgan judicial nomenat pel Consell General del Poder Judicial, nomenat al seu torn pel Congrés i el Senat. Ara el Suprem avança amb pas ferm, fins hi tot amb cops d'efecte com ara la retirada de l'euroordre respecte a Puigdemont i els consellers a Brussel·les. I deixant a presó Oriol Junqueras, Joaquim Forn i els Jordis.

I què queda més enllà del Suprem, si les resolucions del magistrat Larena les resol el Tribunal Suprem mateix? I si aquestes les resoldrà el Tribunal Constitucional? Continuem confiant en les instàncies judicials europees i internacionals?

Ara com ara, i amb tants despropòsits, és agosarat fer qualsevol previsió de què pot passar.

Carme Herranz Salinero i Carles Perdiguero Garreta,
advocats del Col·lectiu Ronda

Soft Construction or Premonition of Civil War?

Martin Rowson,
dibuixant satíric i escriptor britànic. Col·labora habitualment a The Guardian i Daily Mirror.

Mohammed Sabaaneh,

dibuixant i activista nascut a Kuwait. Il·lustra al diari palestí *Al-Haya Al-Jadeda*.

Dominació i (I) Legitimitat

Fa temps que l'Estat espanyol sosté el seu poder sobre Catalunya mitjançant la dominació. Dominació és imposar, per mitjà del Tribunal Constitucional, un estatut d'autonomia contra la voluntat del Parlament de Catalunya i de la ciutadania. Dominació és rebutjar qualsevol proposta per aprofundir en l'autogovern, exercir un control financer injustificat, envair competències amb lleis de bases o altres mecanismes recentralitzadors i recórrer sistemàticament al Tribunal Constitucional (i suspendre) les lleis del Parlament. Dominació és convidar a presentar una proposta de referèndum en una assemblea legislativa espanyola que, abans del debat, ja n'ha determinat el resultat. Dominació és respondre a la convocatòria d'un referèndum amb una greu vulneració de drets fonamentals i una desenfrenada repressió política (article 155, pressió a empreses), policial (ús de la força contra la gent, identificacions, escorcolls i detencions arbitràries) i judicial («causa general» contra l'independentisme). S'ha estirat tant l'anomenat «estat de dret» que no pot ni travessar la frontera espanyola sense ensorrar-se, com demostra la retirada de l'euroordre per a l'extradició del president i els consellers de la Generalitat exiliats a Brussel·les. Davant aquest escenari, no existeix zona de confort. L'equidistància del «ni DUI ni 155» implica un acomodatament a la política de la dominació.

Amb la predominant concepció orgànica de la nació espanyola i la incapacitat de respectar les minories, Espanya ha estat sempre un projecte fallit de comunitat nacional. Amb l'ús de la coerció i l'immobilisme del marc legal com a úniques respostes, Espanya és també avui un projecte fallit de comunitat política que no es resoldria amb un govern de l'Estat més *amic*. L'Estat espanyol és percebut per una part molt significativa de la població catalana –potser majoritària, si fos possible mesurar-la amb un referèndum pactat– com un poder injust a qui no atorga legitimitat. La manca de legitimitat afecta el poder executiu, legislatiu i judicial, el rei i els principals mitjans i partits polítics estatals. En qualsevol indret del món, això suposa un punt de no retorn. Quan les persones consideren que els seus drets i llibertats, tant individuals com col·lectius, no són adequadament protegits, tenen dret, com a últim recurs, a la rebel·lió contra l'opressió. Així ho empara el preàmbul de la Declaració Universal de Drets Humans. Com deia Emma Goldman, «la gent disposa només de tanta llibertat com té la intel·ligència de desitjar i el coratge de prendre».

Fer (José Antonio Fernández),

dibuixant nascut a Lleó. Ha estat director de la revista *El Jueves*, dibuixa des de fa gairebé trenta anys al diari *Avui* (actualment *El Punt Avui*).

Raquel GU.

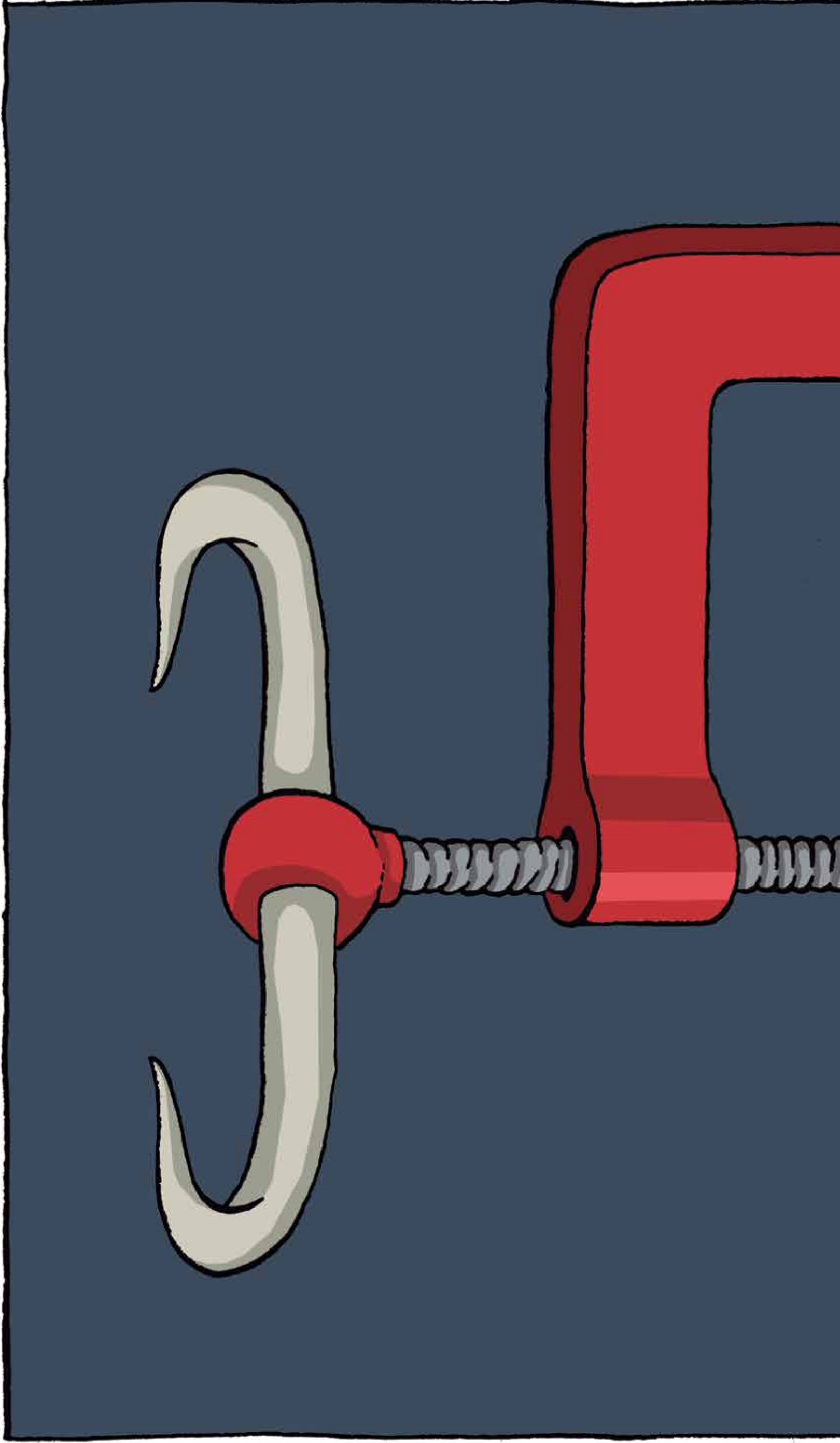

Tània Verge,

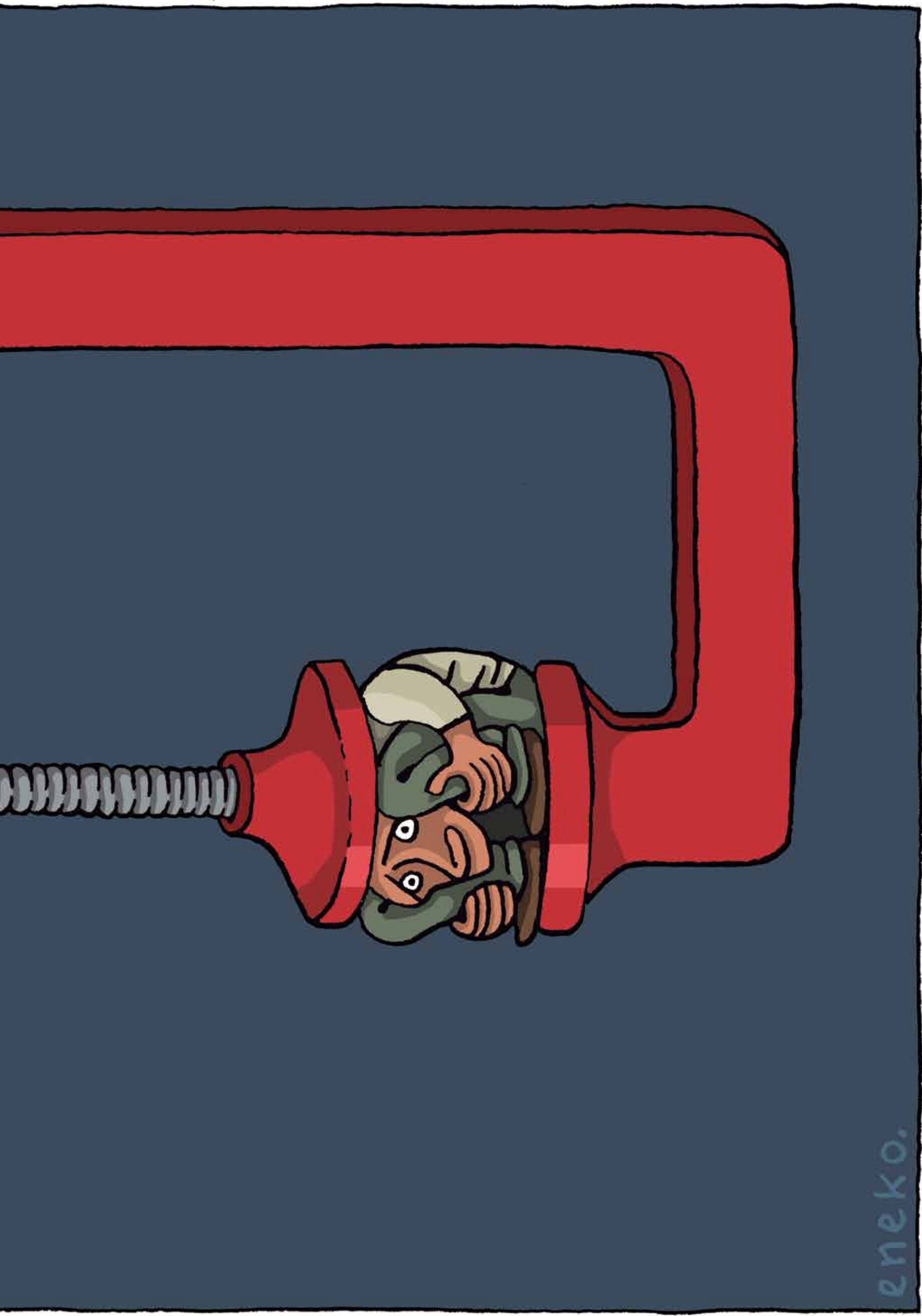
professora de Ciències Polítiques, va ser membre de la Sindicatura Electoral del referèndum de l'1-O.

DERRECHOS HUMANOS
MARRCARESPANA

Eneko (Eneko las Heras), dibuixant nascut a Caracas però establert fa anys a Madrid. Col·labora a *El Jueves* i *Interviú*, entre més. Va col·laborar a 20 minuts fins que va ser acomiadat, recentment.

Llibertat d'expressió, fortalesa democràtica

El silenci no et protegirà
Audre Lorde

Un dels primers símptomes d'un poder polític feble és l'atac sistemàtic al dret a la llibertat d'expressió. La fórmula és inversament proporcional, menys llibertat, més feblesa, perquè només ataquem qui no diu el mateix que nosaltres quan no tenim arguments per rebatre'l o prou discurs per discutir-hi. Les societats avançades saben que la censura no és mai la solució i que reprimir el parer de la majoria també sol tenir un preu alt, com ho és la manca de salut democràtica, la perversió de les institucions, les protestes continuades o la repressió directa. Tot acostuma a passar factura.

L'Estat espanyol, els darrers anys, ha anat preparant el terreny per enfonsar les llibertats individuals i col·lectives, i ara assistim a una degradació sense límits dels principis democràtics. Molts organismes que vetllem pels drets humans ja vam advertir de les conseqüències a curt termini de l'anomenada «lleï mordassa», aprovada el 2015, i que convertia automàticament en delictes fets tipificats fins aleshores com a falta al codi penal. La reforma del codi penal ha suposat un canvi profund en el model punitiu i un augment alarmant de la repressió i el control social, dirigit principalment contra les classes empobrides i la protesta social. I ha tingut efectes devastadors, sobretot en el camp de la creació artística: aquests dies surten sentències de dos o tres anys per una paraula en una cançó, per allò que diu un personatge de ficció, per un comentari o una broma a les xarxes socials, per una paròdia... De sobte ha aparegut tot un sector amb una pell molt fina que es permet de dir tot allò que vol impunement, però que no accepta cap crítica i utilitza els mecanismes de la justícia, que ha de ser garantia per a tots, per combatre el suposat enemic, quan ho podria fer amb la dialèctica.

L'1-O va desfermar aquesta tendència, que moltes organitzacions que considerem el dret a la llibertat d'expressió com a fonamental ja havíem denunciat davant organismes internacionals. Quan un estat promou la denúncia, bàsicament, d'un sector de la població al qual considera no afí als seus interessos, quan utilitza el sistema judicial que, prèviament, ja ha fet legislativament a mida per fer-hi cabre tot, quan arriba a l'absurd de tancar comptes de Twitter o webs per la senzilla raó que no tenen el seu discurs, els afectats som tota la població. Qui està emmordassada és tota la gent que vol exercir el seu dret irrenunciable. La situació de deteriorament s'ha d'aturar, perquè quan tot es confon i es perverteix també el llenguatge, la deriva antidemocràtica està servida. Diria que tothom vol viure en una societat avançada, però no hi ha societat avançada sense llibertat, i no hi ha llibertat sense respecte als drets humans.

Carme Arenas,

presidenta del PEN Català, entitat que defensa la llibertat d'expressió i els drets lingüístics, promou el patrimoni literari català i fomenta el diàleg intercultural. Forma part del PEN Club Internacional.

Azagra (Carlos Azagra),

dibuixant emblemàtic dels moviments socials, ha dibuixat per a publicacions molt variades: *El Jueves*, *Carrer*, *la Directa*, etc.

**Qui està emmordassada és
tota la gent que vol exercir
el seu dret irrenunciable**

#Humor Amenazat

El novembre passat, més de cent dibuixants de còmic espanyols van signar una declaració en què denunciaven que les seves condicions laborals estaven esdevenint cada vegada més complicades, fins al punt que temien les conseqüències que podia engendrar el simple fet de fer bromes sobre política i temes d'actualitat, especialment relacionats amb la situació a Catalunya.

El manifest d'«Humor Amenazado», signat tant per independentistes catalans com per unionistes espanyols, és un fet sense precedents en la meua vida. En els darrers anys, he vist el gran talent còmic de certes nacions mobilitzar-se en defensa de persones individuals diverses vegades, però que jo sàpiga mai no s'ha fet una declaració de preocupació des d'una comunitat nacional que expressi que se sent amenaçada en la seva totalitat i com a professió.

Com a representant del CRNI a Europa, es pot considerar que dispenso d'un horari més relaxat que els meus col·legues d'altres països. Deixant de banda l'horror de l'atemptat a Charlie Hebdo i l'esclat de controvèrsies al voltant de les caricatures de Mahoma daneses, normalment en aquesta part del món no es produeixen gaires esdeveniments d'aquesta índole dels quals calgui informar. Tanmateix, hem vist com l'autoritarisme ha anat arrelant en llocs inesperats i suposats governs liberals han començat a virar cap a la dreta en resposta a la crisi dels refugiats, els fracassos —reals o imaginaris— de la UE i una aparent epidèmia de

cinisme que està assolint el seu punt àlgid gràcies a la noció insidiosa de les *fake news*.

Queda clar que el govern espanyol, en un esforç per mantenir la unitat i fer complir la llei, està jugant perillosament amb una metodologia basada en la vigilància policial i una actitud envers les llibertats civils mai vista des de l'època de Franco. Així mateix, la negativa dels veïns d'Espanya d'intercedir en el conflicte envia un missatge inquietant i fa sorgir dubtes sobre el compromís de la Comunitat Europea pel que fa a la llei internacional i els drets humans, els alts estàndards que critiquen de les seves antigues colònies. Aquesta preocupació és fortament sentida a Escòcia, on un referèndum organitzat unilateralment sobre la independència sembla la via més probable en el context del Brexit.

En època de conflicte i agitació, aquells que estan al poder han de ser escodrinats i la societat ha de trobar maneres per expressar de manera pacífica el seu descontentament. La sàtira fa aquestes dues funcions. Reduir la llibertat d'expressió dels dibuixants de còmic amaga una fragilitat al cor de fins i tot les dictadures més invulnerables, que temen ser superades per una ciutadania que s'adoni de la seva absurditat. Una nació madura, segura de si mateixa, i amb pas ferm pot riure's d'ella mateixa. Estic ansiós per veure arribar el moment en què Espanya rigui llargament i fortament i elogii els dibuixants de còmic que lluiten per aconseguir-ho.

Cartoonists Rights Network International és l'organització pels drets humans dels dibuixants de còmic que senten que la seva vida, la seva integritat física, llibertat o subsistència estan en perill a causa de la seva feina. Cerca treballar amb altres organitzacions amb visions semblants per intervenir en nom dels dibuixants de còmic amenaçats sempre que sigui possible i fer visibles els casos dels dibuixants de còmic en perill on aquesta atenció pugui ajudar a assolir un resultat positiu.

cartoonistsrights.org

Terry Anderson,

dibuixant escocès i membre del comitè de direcció de l'organització Cartoonist's Rights Network International. Publica a *The Glasgow Herald*.

Lletania

A principi dels anys seixanta del segle xx, en Miquel Porter, en Lluís Serrahima i en Jaume Armengol, vinculats al moviment d'Els Setze Jutges, publicaven una lletania que es feu famosa i que recitàvem en la clandestinitat. Alguns la deuen recordar. Les primeres estrofes deien així: «Tot canvia, res canvia, mira el tren, mira la via. Si t'ho penses i bé observes, ja sabràs filosofia». I continuava: «Mil discursos, pocs recursos, és el pa de cada dia. Sols Espanya, qui ho diria, vol ser sola i no canvia». I encara: «Monarquia, oligarquia, dictadura, cara dura. Barret frigi sens prestigi i després vingué el prodigi».

Ara, més de cinquanta anys després, una bona part de la realitat continua semblant inamovible. Les llibertats escapçades, la repressió a l'ordre del dia, la mentida sistemàtica, la demagògia com a argument, la sanció en lloc del diàleg, l'empresonament d'innocents, la corrupció generalitzada, la raó de la força per damunt de la força de la raó, els mitjans partidistes, la llengua maltractada, l'escola atacada, la cultura menystinguda, l'ofensa dels sentiments i l'ocupació policial, ens recorden massa els vells temps.

Haviem viscut d'una manera acrítica l'equívoc de la democràcia amb trampa

Probablement havíem viscut durant quaranta anys d'una manera acrítica l'equívoc de la democràcia amb trampa, que ens distreia amb el vot periòdic, marcat per una llei electoral ben discutible, de les ferides de l'atur injustificable, del creixement de les desigualtats, dels desnonaments, de la Unió Europea dels estats i del capital, dels comportaments irresponsables de les grans corporacions, de les polítiques d'austeritat, del delictiu tancament de fronteres als migrants, de l'especulació sense límits, del militarisme inacceptable, de l'aprimament dels serveis públics, del menyspreu per la seguretat humana, de l'abandonament de la cooperació internacional i la despreocupació ambiental.

Tanmateix, ens havia nascut una esperança. Volíem un país nou amb formes i continguts ben humans, ens ho creïem i centenars de milers de persones ho deien pels carrers. Ara veiem, però, que possiblement ens hem precipitat: una constitució forçada militarment des de l'inici per tal d'impedir la sortida de l'estat de cap nació que hi estigui integrada, l'atapeïda xarxa d'interessos creats ben barrejada amb les institucions de l'estat i, cal dir-ho tot, una certa incapacitat interna, ho ha fet de moment inviable. Però estiguem segurs que anirem guanyant majories –i no trigarem gaire– en la mesura que sapiguem definir la vida política i econòmica que ens pot esperar, en la mesura que ens expliquem per les autonomies de l'estat que tampoc resisteixen més tanta injustícia, en la mesura que persisteixi la ferma voluntat ciutadana i, finalment, en la mesura que, com sempre, fem de la no-violència la nostra forma permanent i exclusiva d'acció.

Arcadi Oliveres,

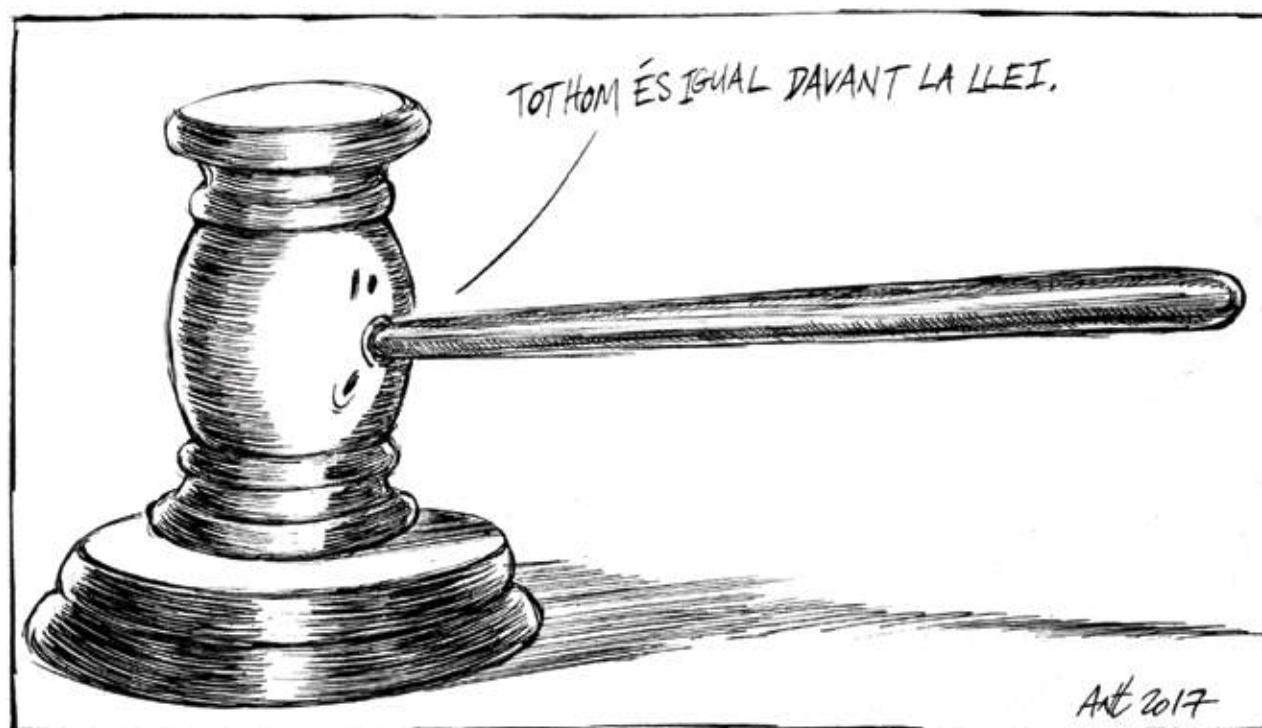
economista i activista per la pau, amb una llarga trajectòria en el moviment antiglobalització i veu destacada del 15-M.

NARDI
marilenanardi.it

Marilena Nardi,

grafista, professora d'art, il·lustradora i dibuixant satírica italiana. Publica habitualment a *Il Fatto Quotidiano*, però també ha dibuixat a *Il Corriere della Sera* o *L'Asino*.

Ant (Anthony Garner),

dibuixant britànic establert a Barcelona fa més de vint anys. Dibuixa habitualment la vinyeta al diari Ara i col·labora en moltes altres publicacions.

¡ Aventuras de **Mariano el Presi y Albertín!**

Gracias a un soplo llegado al Ministerio de Defensa, MARIANO EL PRESI Y ALBERTÍN irrumpen en el laboratorio secreto de la ANTI-ESPAÑA más nauseabunda.

¡Mira, Albertín! Está intoxicando a los catalanes normales con tuises anticonstitucionales!

Ha-ha! Hicisteis tarde! Acabo de dictar el Telenutisias i los Polonias de los próximos 10 años!

¡En homenaje a la Benemérita, le "adoctrinaremos" a porrazos!

...CONTINUARÀ?

Manel Fontdevila,

manresa que s'ha convertit en un dels referents de l'humor gràfic d'esquerres, ha passat per El Jueves, Público, i forma part de l'equip fundacional d'Orgullo y Satisfacción. Dibuixa al eldiario.es i ha estat condemnat per l'Audiència Nacional per una vinyeta Reial.

ON DÉFENDRA TOUJOURS
NOTRE LIBERTÉ D'EXPRESSION

Coco.

Hem desenmascarat el franquisme

Una de les qualitats del procés cap a la independència de Catalunya —en què ha estat fonamental poder fer un referèndum perquè la gent manifestés la seva opinió, que és la base de la democràcia— ha estat desenmascarar el franquisme. Això genera molta inquietud, perquè realment fa por, però ara ja sabem qui és l'adversari.

Tres proves d'això. Primera, quan el conflicte anava agafant més força, el PP ens va enviar, per a resoldre el conflicte, un coronel de la guàrdia civil que havia estat processat per presumptes tortures al País Basc. Amb algú així, era lògic que l'1-O passés el que va passar. Segona, quan el portaveu del PP, Pablo Casado, va amenaçar el president Puigdemont que podria acabar com Companys. Terrible. Companys, una persona de gran dignitat i valentia, detingut per la Gestapo, lliurat i afusellat per Franco. Dir a un president escollit democràticament que pot acabar com Companys és miserable i denota el caràcter feixista d'aquesta persona. Però no ha tingut cap conseqüència. Tercera, un partit convoca unes eleccions

i posa l'oposició a la presó. Això ho fan les dictadures, no un país seriós i democràtic.

Ben mirat, jo també soc constitucionalista, però del capítol 3, que diu que les pensions seran suficients i que hi haurà habitatges dignes i feina per a tothom. Tota la gent que aplaudeix el PP i l'«a por ellos» no veu el perill on ens fica el PP, que pot enfonsar tot l'estat. És una situació molt greu. Pensava que serien una mica més intel·ligents. Han demostrat que són franquistes i que «arrasa y vencerás».

Aquí és on som. I les institucions europees miren cap a una altra banda.

Però guanyarem, perquè tenim raó i ho fem de manera pacífica i no violenta, imparabile. Hem après molt amb els anys. Jo no m'imaginava que a Catalunya hi hagués tants Gandhis, ha estat una forma d'apoderament que donarà molta força per a construir el país.

Vull ser una persona lliure en un país lliure i relacionar-me amb els altres països amb llibertat, amb justícia i amb generositat. Estem obligats a defensar la llibertat i a denunciar la violència i la injustícia.

Fa por, però ara ja sabem qui és l'adversari

Pepe Beúnza,

primer objector de consciència polític i no-violent de l'Estat espanyol. Un dels promotors de la iniciativa En peu de pau en defensa de la resistència civil pacífica.

Coco.

Ara no podem rendir-nos

Amb membres del govern escollit democràticament a la presó i una altra part a l'exili, amb els drets fonamentals d'expressió trepitjats sense vergonya i el país intervingut i en estat d'excepció, les eleccions del 21-D ho són tot excepte normals. Davant l'ofensiva desmesurada i sense complexos d'un estat que solament té respostes repressives, n'hi ha que volen legitimar la repressió i la pèrdua de drets com una cosa que d'alguna manera ens hem buscat, que ens mereixem. Com si l'1 d'octubre hagués estat un desafiament a la democràcia. I això, senzillament, és mentida. L'1 d'octubre va ser un desafiament al feixisme i a una llei que no respecta la veu dels ciutadans.

Hem de convertir aquestes eleccions il·legítimes en un referèndum popular. No podem fer-nos enrere. Vam portar l'1 d'octubre molt més enllà que no imaginaven els partits, i això no ens ho pot prendre ningú. L'1 d'octubre vam decidir que nosaltres manàvem. Totes i tots. Al meu col·legi, al meu barri, al meu poble, al poble veí i a tot el puto país, la gent, aquest concepte que a vegades sona tan intangible, va autorganitzar-se per votar i plantar cara. I això és molt gros. Massa gros per rendir-nos.

Sabem que podem fer-ho i ho farem.

Sergi López,

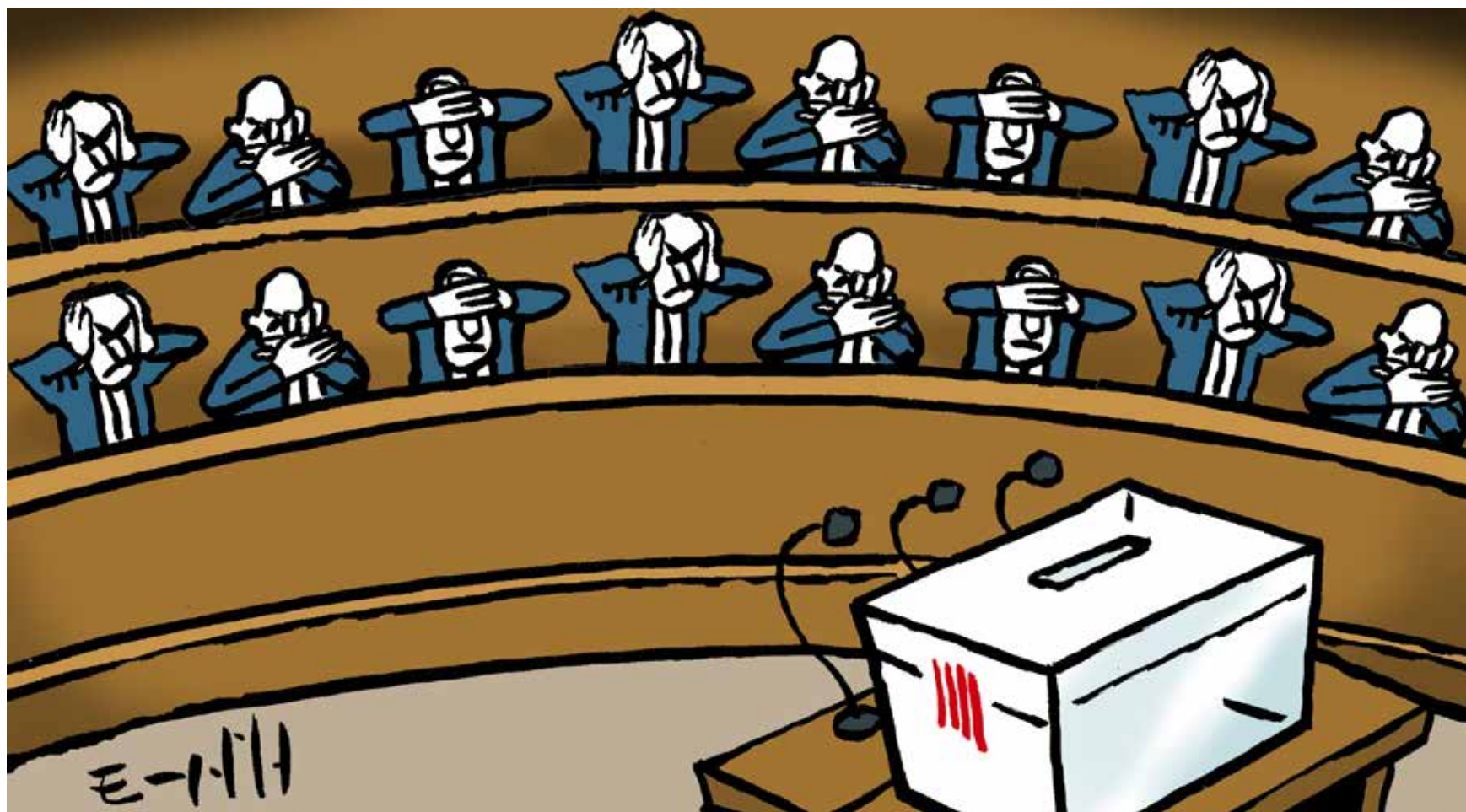
un dels actors catalans més internacionals. Té una llarga trajectòria en el cinema, també en el teatre, que li ha valgut diversos premis. S'ha destacat sempre pel seu compromís polític i social.

L'1 d'octubre va ser un desafiament al feixisme

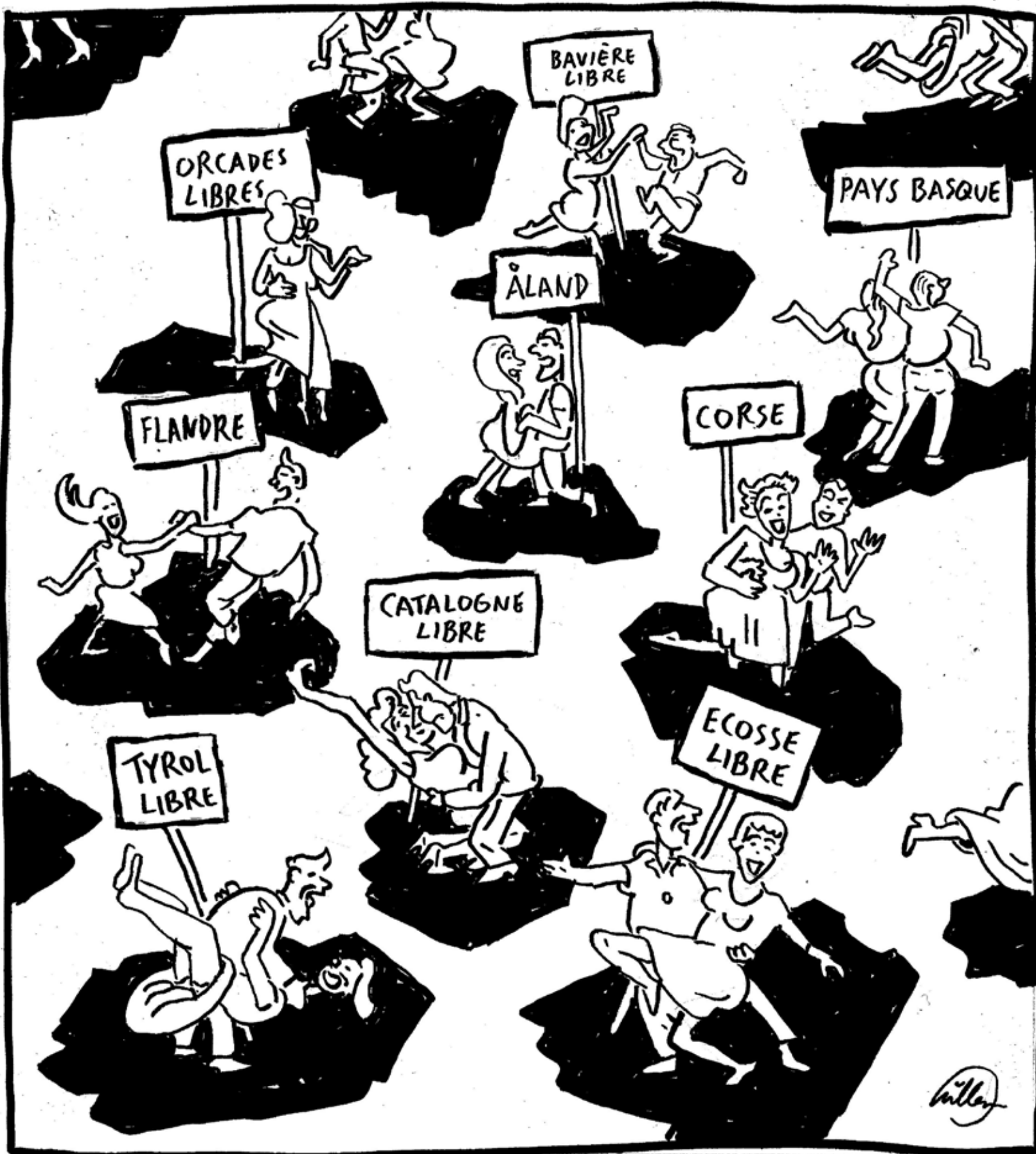
Bado (Guy Badaux),

dibuixant quebequès, fa la vinyeta al diari *Le Droit*.

Ermengol.

Willem (Bernard Willem Holtrop),

dibuixant nascut a Holanda però instal·lat a França fa més de tres dècades, és un referent de la premsa d'esquerres francesa. Dibuixa al diari *Libération* i a *Charlie Hebdo*.

Libertat d'expressió o dictadura

Tota censura i supressió de la llibertat d'expressió pressuposa atribuir-se el do de la infal·libilitat. Una pretensió tan absurda no es pot mai sostenir per la força de la raó. Per aquest motiu es recorre a la raó de la força i a la intimidació. La primera s'aplica mitjançant els cossos i les forces de seguretat de l'Estat i la segona mitjançant l'acció impune de bandes d'extrema dreta en relacions més o menys confessables amb aquelles mateixes forces. Qui s'enfronta a la raó de la força

acabarà, i acaba, a la presó, símbol típic de la violència institucional de l'Estat en l'exercici de la política. Amb els representants democràtics de la majoria presos o exiliats polítics, no costa gaire d'imaginar que hi hagi una reacció col·lectiva de desobediència civil. És aquesta una acció col·lectiva no violenta que s'enfronta a les lleis des d'una actitud de consciència perquè les

La presó, símbol típic de la violència institucional de l'Estat

considera injustes. Aquesta injustícia es fa patent quan de la seva aplicació se segueix un atac als drets fonamentals de la ciutadania, que prevalen sempre sobre les lleis. Davant d'això, l'autoritat s'enroca en un estat d'excepció de fet amb l'article 155, que santifica l'abolicció de la divisió de poders, punt central de l'Estat de dret i baluard davant la dictadura.

Ramón Cotarelo,

polítolög madrileny i lluitador antifranquista. Autor de diversos assaigs sobre la Transició espanyola.

Eleccions democràtiques sense igualtat de condicions?

Les eleccions que Mariano Rajoy, president de l'Estat espanyol, ha convocat a Catalunya, atribuint-se competències que no li corresponen, es faran amb presos polítics catalans, amb exiliats i amb altres candidats que, encara que estiguin en llibertat provisional, tenen a sobre procediments judicials oberts per delictes que porten aparellades duríssimes penes de presó.

És a dir, es fan unes eleccions en un marc en què no tothom pot participar en condicions d'igualtat. D'això, en sabem alguna cosa, els bascs i les basques. Per això, si hi ha cap lloc d'Europa on es pot entendre la situació i la sensació que pot tenir la ciutadania catalana és Euskal Herria.

Durant anys, des de les sentències d'il·legalització d'Herri Batasuna, Euskal Herritarrok l'any 2003, cada vegada que arrencava una campanya electoral al nostre país, es desencadenava tota la maquinària judicial i policíaca amb la finalitat d'impedir que agrupacions electorals o partits polítics poguessin presentar-se a les eleccions. Es feien informes policíacs que no eren sinó atestats, però que els donaven rang de pèrit, i amb aquells informes s'armaven demandes que es dirimien en un temps rècord, contra qualsevol possibilitat d'exercir la defensa en condicions, sense possibilitat pràcticament de proposar prova, perquè la sala de l'article 61 del Tribunal Suprem, i més tard, el Tribunal Constitucional, decidís, a vegades gairebé a mitjanit, qui podia concórrer-hi i qui no.

A Catalunya no han il·legalitzat partits polítics, per la qual cosa, teòricament, tothom parteix en igualtat de condicions. Però això no és cert. Hi ha candidats presos que no poden fer campanya electoral, exiliats que no poden fer campanya en contacte directe amb la gent del seu país, els programes electorals han de ser redactats amb lupa, l'Estat espanyol controla els mitjans públics, als quals ja va voler intervenir una vegada. L'independentisme ha de vigilar tant com pugui el procés electoral per garantir que el resultat sigui real i evitar cap tupinada. Ara, a més, hem sabut que l'instructor del Tribunal Suprem amplia la investigació, en la qual inclou més candidats i membres de direcció de partits.

Parlar, en aquestes condicions, que les eleccions del 21-D són democràtiques, que s'esdevenen en igualtat de condicions, no és sinó una ironia. No ho són.

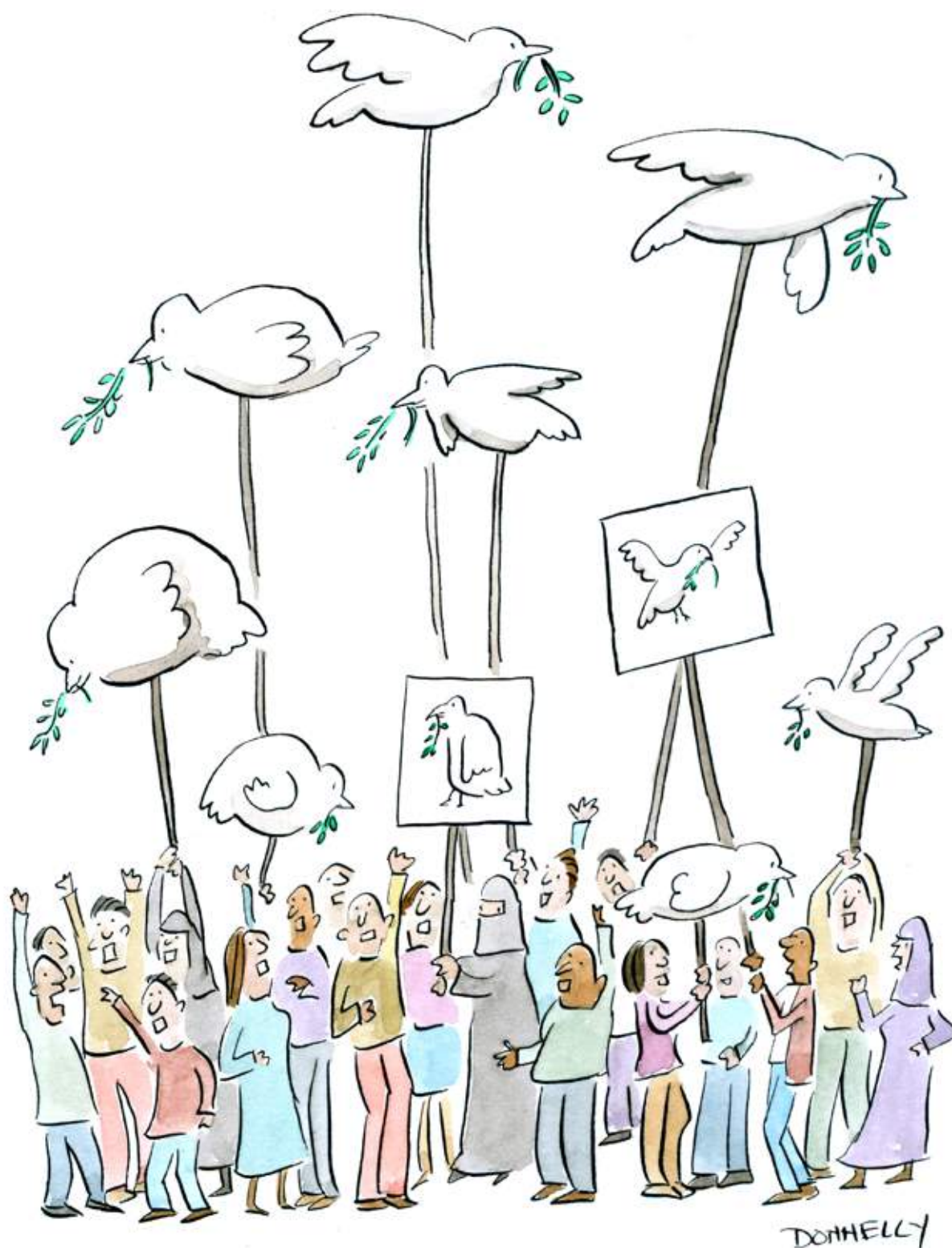
Així i tot, l'independentisme català, encara que ha denunciat aquestes eleccions com a il·legítimes, ha decidit de concórrer-hi, com va fer-ho a Euskal Herria l'esquerra abertzale il·legalitzada. La decisió és d'aplaudir, i des d'aquí ens toca d'acompanyar-la, perquè qui fins i tot en aquestes condicions decideix de participar-hi demostra una cosa important: que no té por de les urnes, no li fa por que la gent decideixi, ans al contrari, vol que decideixi i que es respecti la seva decisió, cosa que fins ara no ha passat a Catalunya, perquè a la decisió dels catalans s'ha imposat la violència legal de l'Estat espanyol.

El 21-D no està en joc només qui governarà Catalunya, sinó que està en joc la democràcia, i aconseguir-la, ja ho veiem, depèn del triomf de l'independentisme i el fracàs del bloc del 155.

Jone Goirizelaia,

advocada. Exdiputada del Parlament basc. Ha format part del col·lectiu de dones Ahotsak en favor d'una solució dialogada i sense violència al conflicte basc.

Dir que les eleccions del 21-D són democràtiques no és sinó una ironia

Liza Donnelly,

dibuixant novaiorquesa, col·labora amb mitjans com *The New Yorker* i *CBS News*.

No ens prendran el riure

Semblava que tot plegat ja era passat. I de cop t'adones que no, i que en comptes d'anar endavant anem enrere. Amb una Generalitat intervinguda, la sotragada que rebrem els qui fem cultura serà tenaç. De fet, ja ens han castigat, ja ens encarrilen. Ja comencem a tenir por. I això no pot ser. Un creador, un artista, ha de ser absolutament lliure. Si no, no té sentit. Ha de poder dir, fer, pensar. Si els artistes no podem ser lliures, què farem?

Hi ha neguit, i el públic no va al teatre. Però hi ha d'haver una necessitat de protegir-se i reflexionar. Anar al teatre, a escoltar música, a veure una exposició... No és que hàgim de fer veure que no passa res, és que passa molt. Per tant, enriquem-nos culturalment. Perquè la cultura és un dels pilars imprescindibles del nostre poble.

Però la gent del teatre i del circ estem molt acostumats a viure en precari. I no ens faran callar. Malgrat tot, continuarem fent i explicant tot allò que tinguem ganes de fer i d'explicar. L'ofici és fort, en aquest sentit.

A la cultura ja comencem a tenir por, i això no pot ser

Sabem viure. I amb humor! És la vàlvula d'escapament. En els moments més rabiosos, rieu. Rieu-vos-en. Si tens un enemic que et persegueix, que et vegi riure, ha, ha, ha, que encara li faràs més mal i més ràbia. La capacitat de riure ens fa avançar. I no ens el prendran mai, el riure.

Pepa Plana,

actriu i pallassa. Guardonada en diverses ocasions, és un dels referents internacionals del clown femení.

Ant.

I si..

I si... I si haguéssim gosat defensar el que ja teníem. I si ens haguéssim atrevit a donar la cara per allò per què havíem combatut i que ja tocàvem amb els dits? De què van servir els cops rebuts per tanta gent, les persecucions, la presó per a persones honrades? Tan poc ens valoren aquells qui van ordenar rendir-nos abans de batre'ns?

Per tan covards i pusil·lànimes ens prenen?

I ells...? S'haurien vist amb cor de desemascar del tot fins a quin punt tenen l'ànima feixista?

No hi ha lluites que no impliquin sacrificis

Haurien dut tan lluny la seva brutalitat? Allò que vam veure a les portes dels col·legis electorals era la crueltat innecessària dels qui gaudeixen convertint el seu odi en acarnissament. No eren sols ordres rebudes; era la rancúnia dels dèspotes, era pura voluntat de fer-nos aprendre a cop de fuet.

Però... Haurien estat capaços de disparar? És cert això que diuen que s'haurien atrevit a matar? A quants? Tots? Tan lluny haurien portat la seva lògica de «la maté porque era mía»?

No hi ha revolucions confortables. No hi ha lluites que no impliquin sacrificis. Quins estaven disposats a oferir per la nostra emancipació com a poble i com a societat?

De qui va ser la por? Si ens haguessin dit d'anar a merèixer la llibertat, moltes i molts hi hauríem anat. Jo hi hauria anat. Ho juro.

Però ens van dir que ens quedéssim a casa, que ho deixéssim estar, que era massa complicat, que per què complicar-nos la vida, si ja estàvem bé com estàvem.

Per què no vam gosar vèncer?

Manuel Delgado,

antropòleg i professor universitari. Històric militant comunista i autor d'una vintena d'assaigs, actualment col·labora en diversos mitjans i programes d'actualitat.

Tjeerd Royaards.

La responsabilitat dels equidistants

La tecnofòbia és part de la monodinàmica electoralista i immoral equidistància de l'esquerra dogmàtica. És el que, de fet, fa possible –avalant la narrativa que l'acompanya– la repressió i la retallada de drets. La feina de la dreta és retallar drets. Però l'esquerra, en relació amb internet, permet un estat d'excepció a les xarxes que després es desplaça a la vida real.

Hi ha molt exemples recents. En el cas del xat dels policies municipals on s'insultava l'alcalde de Madrid (entre altres), l'esquerra promou que es persegueixi un espai privat –el del xat– en nom de la persecució dels delictes d'odi. El pas a fer-ho també a les cases i a la vida privada de les persones només és un. Amb una esquerra tecnòfoba, que fanatitza la retallada de llibertats a la xarxa i hi participa, ja no cal dreta.

Cal treballar contra l'odi i protegir qui pateix amenaces, però si treballem contra el discurs de l'odi –on odi és un atribut de discurs–, ataquem el discurs i, per tant, contribuïm a la narrativa que retallem la llibertat d'expressió. A més, normalment, tots aquests mals s'atribueixen «a la xarxa». El resultat és que la xarxa està en perill i, de moment, la gent que ha estat penalitzada són usuaris de Twitter, contràriament a la que s'imaginaven.

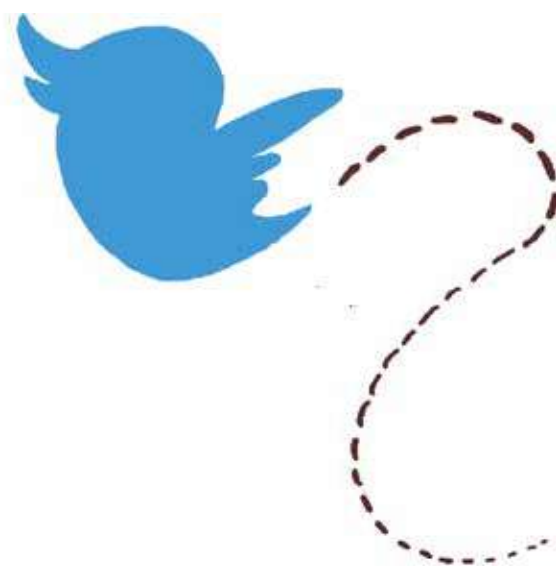
Passa igual amb les *fake news*. «El perill de les *fake news* a la xarxa.» Diuen que la xarxa és dolenta, aliena, que hi estem atrapats. I fan la feina a la dreta, que vol mantenir el monopoli de les *fake news*, com quan Dastis va anar a explicar a Europa què

havia passat a Catalunya. Internet no ha inventat les *fake news*, eren monopoli de la propaganda de l'estat i dels mitjans còmplices de l'*statu quo*. Si criminalitzem la xarxa com si les hagués inventades, criminalitzem internet i traïem a la gent una de les poques eines que té per lluitar.

Un dels documents principals que han servit perquè el jutge decidís mantenir a la presó Cuixart, Sánchez, Junqueras i Forn és un document que sembla bàsicament un document d'estratègia de màrqueting. S'hi jutgen paraules. Si afavorim que es jutgin paraules, entusiasmats per la idea que combatem l'odi, ni combatem cap odi ni fomentem la convivència. Només –només– retallem la llibertat d'expressió.

La responsabilitat *sine qua non* de la repressió no és dels dolents, perquè els dolents són els professionals de la repressió. La responsabilitat és dels qui es mantenen per sobre de les parts quan el conflicte es referma –els equidistants.

Amb una esquerra tecnòfoba, que fanatitza la retallada de llibertats a la xarxa i hi participa, ja no cal dreta

Simona Levi,

artista multidisciplinària i activista. Fundadora de la XNet, que ha destapat el cas dels «correus de Blesa», i promotora de 15MpaRato.

Tres (Carlos Villafranca),

dibuixant i guionista català. Ha il·lustrat en diverses publicacions i actualment forma part de l'equip del programa *Serveis Mínims* de la SER.

@ferranmartin

Ferran - .

Spanish Inquisition

El títol no és meu. Ve de molt lluny i dura massa. És del documental –homenatge i reconeixement– d'un periodista australià, David O'Shea, que l'any 2004 provava d'abordar el tabú de la pervivència de la tortura i el maltractament policial a l'Estat espanyol. El gener del 2001, Aznar havia indultat quinze guàrdies civils i policies condemnats en ferm per degradar la condició humana. I el periodista burxava en aquella impunitat. No s'acaba de creure els persistents informes anuals sobre vulneració de drets humans que li fèiem arribar. Aquell any també, amb Rajoy com a ministre, l'Estat havia enviat un torturador indultat com a representat hispànic davant el Comitè per a la Prevenció de la Tortura del Consell d'Europa: experiència, acreditada, no li podien negar. Mentre el periodista entrevistava el Secretari d'Interior, el socialista Antonio Camacho, el va enxampar, vergonyosament, negant la tortura. Si no hi ha tortura per què hi ha indults a torturadors? La mà de l'Estat, aleshores, va tapar la càmera i va etzibar inquisitorialment: «Apaga esto, vamos a ver; corta». Contra la llei del silenci, la dignitat del periodista va incorporar aquell tall al documental.

Spanish Inquisition. El títol tampoc no és nostre. L'escup cada dia una realitat adolorida. Perquè en la tradició autoritària i repressiva, no hi ha res més hispànic que els udols i urpades de la Inquisició. Brutal en mesquinesa, extrema en roïndat i severíssima en arbitrarietat. *Inquisition Reloaded.* Vella consigna actualitzada d'un Poder postmodern i *performant*: que la foguera cremi més, molt més i molt més alta. Avui i aquí, aquella funesta cultura de la por –perver-

No hi ha res més hispànic que els udols i les urpades de la Inquisició

sa estratègia del càstig i sinistra tàctica de l'aterroriment– es desplega, primer, contra la raó democràtica de la llibertat política catalana, per violentar i reprimir la voluntat popular de canvi polític i social. Però després, de seguida, escomet contra tot el que es mogui del plànol-presó, foto fixa en blanc i negre, que ordena el poder: periodistes, professors, humoristes o rapers. Ninotaires, dissidents o lluitadores. A pals, fins i tot amb la pastanaga.

Spanish Inquisition. El títol –antic– és seu. És el que ostenta el règim carcerari del 78, sacralitzat en l'altar de la impunitat oficial. Fet i desfet, la Raó d'Estat acaba de decretar Secret d'Estat la Violència d'Estat de l'u d'octubre. Quan la dignitat dempeus de tot un poble va derrotar, desobeint els cops i les pors, tots els Torquemadas de torn del segle XXI. Heretgia contra excepcionalitat, per als inquisidors, la realitat sempre serà delictiva. I per això, també sempre, continuarem escrivint i delinquent. Resistint contra tots els murs. Fins que la delinqüència d'Estat, feta impunitat, sigui passat i no present. I per evitar, sobretot, que pugui ser la tèrbola distopia del futur.

David Fernández,

periodista, activista social i cooperativista. És exdiputat del Parlament de Catalunya i col·labora en diversos mitjans de comunicació.

Cécile Bertrand,

dibuixant belga, combina la sàtira política amb la il·lustració infantil. Ha dibuixat a Le Vif, L'Express, La Libre Belgique.

